

De rol van het VO bij

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) werd op 30 maart 2022 aan de Tweede Kamer aangeboden voor behandeling. Daarmee zijn we weer een stap verder op weg naar de modernisering van het nieuwe pensioenstelsel. De drie doelen van dit nieuwe pensioenstelsel zijn: eerder perspectief op een koopkrachtig pensioen, een transparant en persoonlijker pensioen en een pensioen dat beter aansluit op de arbeidsmarkt.

VO krijgt adviesrecht

Deze doelstellingen kunnen volgens de Memorie van Toelichting op de Wtp (MvT) niet alleen voor het nog op te bouwen pensioen worden bereikt, maar ook voor het pensioen dat de deelnemer al heeft opgebouwd. Mits dit opgebouwde pensioen wordt ingevaren. Het is daarbij volgens de MvT in het belang van de deelnemer om het individueel bezwaarrecht – dat normaal gesproken geldt bij een collectieve waardeoverdracht (CWO) – bij deze stelselwijziging te laten vervallen.

Adviesrecht

In de plaats daarvan wordt een aantal aanvullende waarborgen gecreëerd om de belangen van de deelnemer¹ te beschermen. Een van deze waarborgen is het vergroten van de rol van het Verantwoordingsorgaan (VO). Dat VO krijgt een adviesrecht op het *voorgenomen* invaarbepaalt van het pensioenfondsbestuur. Het VO krijgt ook adviesrecht bij het verzoek van sociale partners om het vermogen van het

pensioenfonds in te zetten voor de initiële vulling van de solidariteits- of risicodelingsreserve of compensatie van deelnemers. Voor deze adviesaanvraag gelden de bestaande formele vereisten:

- Het advies wordt door het pensioenfondsbestuur op tijd gevraagd.
- Het pensioenfondsbestuur deelt het VO zo spoedig mogelijk schriftelijk mee of het een advies wel, niet of niet geheel volgt. Met de uitleg waarom er van het advies wordt afgeweken.

In lagere regelgeving worden de materiële eisen opgenomen, die specifiek gelden bij de transitie. Aan het VO moet onder meer worden verstrekt:

- Informatie over de gehanteerde omrekenmethode.
- De generatie-effecten per leeftijdscohort in hele geboortejaren.
- De keuze om een deel van het vermogen aan te wenden voor het bijstellen van de transitie-effecten.
- De nieuwe pensioenregeling en de overwegingen waarom het voorgenomen besluit evenwichtig wordt geacht.

Het VO weet hiermee welke informatie minimaal relevant is voor het uitoefenen van het adviesrecht. Het VO krijgt aanvullende inzichten over de volledige pensioenregeling. Ook het transitieplan, dat in de arbeidsvoorwaardelijke fase is opgesteld geeft aanvullende informatie voor de fondsorganen. En het implementatieplan, dat pensioenuitvoerders voor de transitie moeten opstellen. Met het inzicht in de (financiële) gevolgen en risico's, kan het VO het voorgenomen besluit beoordelen. Het VO mag ook een deskundige inschakelen om tot een optimaal advies te komen. Het VO doet er daarbij goed aan om te investeren in kennis en opleiding van de leden

Bianca van der Goes

invaren

BIANCA VAN DER GOES CPL, DIRECTOR IN DE PENSIOENPRAKTIJK VAN PWC

met betrekking tot de overgang naar het nieuwe stelsel. Op deze manier ontstaat kwalitatief goede medezeggenschap. Het pensioenfondsbestuur zoekt op zijn beurt de dialoog met het VO op. Daarbij zal het pensioenfondsbestuur begrip moeten hebben voor de positie en de rol van het VO. Beide organen moeten streven naar een goede verstandhouding met elkaar.

Advies vooraf

Het adviesrecht van het VO op de voorgenomen besluitvorming, vormt een eerste beoordeling van de belangenafweging door het pensioenfondsbestuur. Het VO stelt een evenwichtige belangenafweging centraal. Het VO moet dus de belangen van alle stakeholders meewegen. Het pensioenfonds moet het voorgenomen besluit heroverwegen bij een negatief advies van (één geleding van) het VO. Daarnaast moet het pensioenfonds het negatieve advies delen met werkgever of sociale partners. Zij kunnen hun verzoek heroverwegen en eventueel aanpassen. De werkgever onderbouwt het resultaat van de heroverweging. Het VO wordt daarover geïnformeerd. Het pensioenfondsbestuur kan pas een definitief besluit nemen omtrent het invaren en het verdelen van het vermogen na het advies van het VO. En nadat er aan de andere wettelijke vereisten is voldaan. Het VO heeft nog een adviesrecht gekregen dat niet in de consultatieversie van de Wtp stond. Er staan nu twee omrekenmethoden ter beschikking voor het toedelen van het collectieve vermogen van het pensioenfonds.

- De value based-ALM-methode.
- De standaardmethode.

Standaardmethode

Het pensioenfondsbestuur kan bij het invaren kiezen voor de standaardmethode. Dat kan met een dekkingsgraad tot 105%. Dan mogen de uitkomsten onder strikte voorwaarden voor maximaal 5% worden aangepast. Maar dan moeten het fondsbestuur en de sociale partners van mening zijn dat dit nodig is om de transitie evenwichtig te laten verlopen. Voor dit soort aanpassingen is het advies van de VO nodig. Is het VO-advies negatief én de aanpassing zorgt dat de positie van de groep met de meest

negatieve transitie-effecten nog verder verslechtert? Dan is het pensioenfonds verplicht om advies te vragen aan de zogenaamde 'commissie transitie-effecten standaardmethode'. Deze commissie adviseert over de besluitvorming van het pensioenfonds bij de toepassing van de standaardmethode (art. 150o Wtp). Vanwege de mogelijk onevenredige uitkomsten in een dergelijk geval, vindt de regering deze externe toetsing belangrijk. De externe toetsing is bedoeld om de besluitvorming door het pensioenfondsbestuur te verbeteren. Zoals in het voorbeeld dat het VO het onacceptabel vindt dat het pensioenfonds en sociale partners de transitie-effecten voor de groep met de meest negatieve transactie-effecten, nog verder verslechtert.

Geschillenbeslechting en adviescommissie

Het VO kan in beroep gaan bij de Ondernemingskamer (OK). Dat kan als:

- Het VO niet om advies is gevraagd.
  - Het pensioenfondsbestuur de collectieve waardeoverdracht (CWO) doorzet, ondanks het negatieve advies.
  - Het advies moet worden herzien door later bekend geworden feiten en omstandigheden.
- De OK toetst of het bestuur in redelijkheid tot het besluit heeft kunnen komen. Het VO kan ook het enquêterecht gebruiken. Dit is echter een zwaar middel.

Conclusie

Het VO heeft er een aantal belangrijke taken bij gekregen bij het invaren naar het nieuwe pensioenstelsel. Het is van belang dat het VO in staat wordt gesteld deze taken goed uit te voeren. Van het VO kan worden verwacht dat het zich goed voorbereidt. Goede medezeggenschap is niet alleen in het belang van alle deelnemers maar ook in het belang van het pensioenfonds. Alleen als medezeggenschap op een goede wijze invulling krijgt, zal dit leiden tot effectievere besluitvorming door het bestuur en meer draagvlak onder alle belanghebbenden voor de gemaakte (invaar)keuzes. ←

¹ Met deelnemer bedoel ik ook slapers, gepensioneerden en andere aanspraakgerechtigden.

Besluit-
vorming
verbeteren